

Wijziging van de Wet op de Rijksverzekeringsbank en de Raden van Arbeid, Stb. 1933, 598

(Wijziging bepalingen inzake de Rijksverzekeringsbank)

VOORLOPIG VERSLAG

No. 4

De Commissie van Voorbereiding voor het ontwerp van wet op de Algemene Ouderdomsverzekering (4009), in welke handen het onderhavige wetsontwerp is gesteld, heeft de eer daaromtrent als volgt te rapporteren.

Algemeen

Sociale Verzekeringsbank. Enige leden deelden de opvatting, welke blijkens de Memorie van Toelichting door een minderheid van de Sociale Verzekeringsraad¹⁾ wordt gehuldigd, dat voor de uitvoering van de Ouderdomsverzekering een Overheidsorgaan het meest geschikt ware te achten.

Zeer vele leden daarentegen konden zich met het onderhavige ontwerp op dit stuk verenigen.

Velen dezer leden vestigden er de aandacht op, dat, gelijk ook in de Memorie van Toelichting wordt gememoreerd, in de loop van de laatste jaren de uitvoering der sociale verzekering voor arbeiders steeds meer uitsluitend is toevertrouwd aan organen van het georganiseerde bedrijfsleven. Daarnaast is een onderscheid tussen uitvoering en toezicht tot stand gekomen, waarbij het toezicht in handen is gesteld van een autonoom lichaam, de Sociale Verzekeringsraad, samengesteld uit vertegenwoordigers van centrales van het georganiseerde bedrijfsleven en vertegenwoordigers van het algemeen belang. Deze leden juichten bedoelde ontwikkeling toe. Wanneer thans over uitvoering en toezicht van de algemene wettelijke ouderdomsverzekering moet worden beslist, dan zal men, zo meenden zij, in de lijn van deze ontwikkeling moeten doorgaan, daarbij bedenkende, dat de nieuwe verzekering niet een arbeidersverzekering, doch een volksverzekering zal zijn.

Verscheidenen der eerderevermelde zeer vele leden merkten op, dat de vraag, of de bestuursvorm van de Rijksverzekeringsbank dient te worden aangepast aan de gewijzigde opvattingen met betrekking tot de uitvoering van de sociale verzekering, reeds enige jaren aan de orde was, doch thans zeer urgent is geworden door het voornemen, de uitvoering van de komende Ouderdomswet op te dragen aan een Sociale Verzekeringsbank, waarin de huidige Rijksverzekeringsbank zal overgaan. Het was naar de mening van deze leden dan ook juist, dat de Minister de bestuursvorm van deze nieuwe bank wil doen aansluiten bij de opzet, welke aan het wetsontwerp Ouderdomswet ten grondslag ligt. Daarom konden ook zij akkoord gaan met het voorstel, de Sociale Verzekeringsbank te maken tot een zelfstandig, rechtspersoonlijkheid bezittend orgaan met een publiekrechtelijk karakter.

Deze instemming in beginsel nam niet weg, dat de leden, hier aan het woord, de vraag stelden, of het geen moeilijkheden zal opleveren, indien aan een publiekrechtelijk orgaan, hetwelk echter geen Rijksinstelling is, de uitvoering zal worden opgedragen van wetten van geheel andere structuur dan die van

¹⁾ Bij schrijven van de Staatssecretaris van 12 november jl. (4100, XII, no. 9) aan de Voorzitter van de Kamer is medegedeeld, dat van bedoeld advies van de Sociale Verzekeringsraad een tiental exemplaren ter vertrouwelijke kennisgeving door de leden der Kamer is overgelegd.

de toekomstige Wet op de Algemene Ouderdomsverzekering, waarbij zij wezen op:

- a. de invaliditeits- en ouderdomsverzekering, geregeld in de Invaliditeitswet;
- b. de Ouderdomswet 1919;
- c. de Ongevallenwet 1921.

Andere leden konden niet inzien, dat de structuur van laatstgenoemde wetten zich zou verzetten tegen opdracht van de uitvoering aan een publiekrechtelijk orgaan, dat geen Rijksinstelling is. Overigens werd de vraag gesteld, waar het gestelde, dat de Sociale Verzekeringsbank een publiekrechtelijk lichaam zal zijn, uit de wetstekst blijkt.

Vele anderen der eerderevermelde zeer vele leden konden zich eveneens verenigen met de strekking van het ontwerp om, wanneer de apparatuur van de Rijksverzekeringsbank bij de uitvoering van de definitieve ouderdomsverzekering wordt betrokken, het bedrijfsleven en ook andere belanghebbende maatschappelijke groeperingen in deze wijze van uitvoering in te schakelen. De voor zodanige inschakeling in het wetsontwerp gekozen vorm (deelname door deze groepen in het bestuur van genoemd apparaat) zal, zo meenden zij, ongetwijfeld tot het beoogde doel kunnen leiden.

De opvatting is wel verdedigd, dat ook een andere vorm dit resultaat zou kunnen hebben, nl. toevoeging van een commissie van bijstand en advies van beperkte omvang, samengesteld uit vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en andere belanghebbende maatschappelijke groeperingen, aan het huidige bestuur der Rijksverzekeringsbank. Daarbij zou kunnen worden bepaald, dat het bestuur der Rijksverzekeringsbank in belangrijke kwesties met deze commissie overleg zou moeten plegen, terwijl bij verschil van opvatting de betreffende aangelegenheid aan de beslissing van de Minister (of van de Sociale Verzekeringsraad) zou moeten worden onderworpen. Deze vorm zou het voordeel hebben, dat het bestuur van beperkte omvang zou kunnen blijven en daardoor praktisch beter in staat zou zijn om zijn werkzaamheden te verrichten. De leden, hier aan het woord, zouden gaarne het oordeel van de Staatssecretaris over deze gedachte vernemen.

Zeer vele leden konden zich voorts verenigen met de bij het ontwerp voorgestelde bestuursamenstelling van de Sociale Verzekeringsbank.

Velen hunner merkten op, dat huns inziens een tweedeling, als bij de bedrijfsverenigingen, hier allerminst op haar plaats zou zijn, waar het niet een arbeiders-, maar een volksverzekering betreft. Dat bij een volksverzekering de Overheid als draagster van het algemeen welzijn zich ook doet vertegenwoordigen, achtten zij juist. Onder de door de Overheid aan te wijzen 5 leden noemt de Memorie van Toelichting 2 deskundigen en 2 vertegenwoordigers van landelijke, representatieve maatschappelijke organisaties, andere dan werkgevers- of werknemersorganisaties. Hoewel belangentegenstellingen van maatschappelijke groepen in een volksverzekering zeker denkbaar zijn, worden door de bevoegdheden, in het wetsontwerp op de algemene wettelijke ouderdomsverzekering aan de wetgever voorbehouden, zodanige tegenstellingen toch dermate geapaiseerd, dat de hier voorgestelde indeling aanvaardbaar ware te achten.

Verscheidene leden zouden het op prijs stellen, indien het bestuur zou bestaan uit 3×6 leden. Daardoor zou naar hun mening een grotere mogelijkheid worden geschapen, de onderscheidene groepen in ons land behoorlijk vertegenwoordigd te zien.

Raden van Arbeid. Vrijwel algemeen werd kritiek geuit op het feit, dat het onderhavige ontwerp niet tevens een voorstel inhoudt tot regeling van de positie van de Raden van Arbeid.

Vele leden zouden er, gezien het — in het algemeen door hen juist geachte — streven naar coördinatie, unificatie en codificatie der sociale verzekering, de voorkeur aan hebben gegeven, indien niet een ontwerp tot wijziging van de Wet op de Rijksverzekeringsbank en de Raden van Arbeid zou zijn ingediend, doch een ontwerp tot herziening en aanvulling van de Organi-

satiewet Sociale Verzekering. Nu dit niet is geschied, komt men, aldus deze leden, wel voor een wonderlijke situatie te staan met betrekking tot de status van de Raden van Arbeid. Afgezien van enkele zelfstandige bevoegdheden, welke zij thans nog ontleen aan de Invaliditeitswet en in de toekomst ook zullen verdwijnen, zijn de Raden van Arbeid geen autonome organen meer. Ook voor de uitvoering der algemene wettelijke ouderdomsverzekering zijn zij weer bijkantoren van de Sociale Verzekeringsbank. Formeel echter wenst de Regering, blijkens het onderhavige wetsontwerp hun autonome status te handhaven.

Deze leden veronderstelden, dat een en ander in de praktijk waarschijnlijk niet tot moeilijkheden zal voeren, maar juridisch achtten zij deze figuur bepaald onelegant. Zij hadden evenwel begrip voor de ingewikkelde voorbereidende wetgevende arbeid, verbonden aan de inpassing der Sociale Verzekeringsbank en haar bijkantoren, de Raden van Arbeid, in de Organisatiewet Sociale Verzekering. Dit vergt zeer zeker veel tijd. Desondanks hadden zij het bij voorkeur anders gezien. Nu echter de nood ertoe dwingt om met spoed de uitvoeringsorganisatie der algemene wettelijke ouderdomsverzekering te creëren, zouden zij zich tegen de door de Staatssecretaris voorgestelde oplossing niet verzetten, mits deze zou worden beschouwd als een noodoplossing en de bewindsman diligent zou blijven in de bevordering van de juiste oplossing.

Verscheidene leden hadden, zij het node, dezelfde conclusie getrokken. De Raden van Arbeid zijn van de bestaande Rijksverzekeringsbank niet los te denken. Zij danken hun ontstaan aan de totstandkoming van de Invaliditeitswet en hun positie wordt in de wet, welke thans gewijzigd zal worden, evenzeer als die van de Rijksverzekeringsbank geregeld. De logica vordert derhalve thans ook de positie van de raden onder het oog te zien; dit is eigenlijk ook de opvatting van de Sociale Verzekeringsraad. Nu dit uit tijdnood achterwege blijft, vroegen deze leden, of het geen aanbeveling verdient in de considerans te vermelden, dat de regeling, voor wat de Raden van Arbeid betreft, slechts een voorlopige regeling is.

Gelijk reeds werd aangegeven, meenden de leden, hier aan het woord, zich hierbij neer te moeten leggen; zij betreurden deze gang van zaken echter. Thans is het ten enenmale onmogelijk zich een beeld te vormen van de taakverdeling tussen de bank en de Raden van Arbeid bij de uitvoering der diverse wetten, en evenmin van de verhouding tussen deze tweeërlei organen in de toekomst. Zal die verhouding een gedecentraliseerde uitvoering van de diverse wetten mogelijk maken? Zullen deze raden bijkantoren worden van de Sociale Verzekeringsbank?

Met de Staatssecretaris waren deze leden voorts van mening, dat ervoor gezorgd dient te worden, dat het regionale bedrijfsleven in de raden vertegenwoordigd blijft. Maar daarnaast zullen wellicht ook vertegenwoordigers van andere maatschappelijke groepen daarin moeten worden opgenomen.

Vele andere leden gaven eveneens uiting aan hun onbehagen, nu het ontwerp der Raden van Arbeid ongemoeid laat. Ook zij sloten zich gaarne aan bij de opvatting van de Sociale Verzekeringsraad, volgens welke in de thans bestaande verhoudingen de Raden van Arbeid niet langer als autonome organen kunnen worden aangemerkt en in feite als bijkantoren van de Rijksverzekeringsbank zijn aan te merken. Wanneer de Staatssecretaris opmerkt, dat wijziging reeds thans van de positie der Raden van Arbeid zou vooruitlopen op de uiteindelijke herziening van de invaliditeitsverzekering en op de regeling van de kinderbijslagverzekering voor niet-loontrekkenden, dan stelden zij daartegenover, dat het, juist nu deze wijzigingen van de sociale verzekeringswetgeving voor de deur staan, verstandig zou wezen tevoren te bepalen, hoe de positie der Raden van Arbeid er uit zal komen te zien. Zij betwijfelden bovendien, dat de voorbereiding van een dergelijke wijziging van de positie der Raden van Arbeid wel een zo tijdrovende bezigheid zou zijn, als blijkbaar wordt gevreesd.

Verscheidene leden sloten zich bij het vorengaande aan. Zij stonden een decentralisatie van de uitvoering, ook in administratief opzicht, voor.

Sommige leden, die zich eveneens bij de critici van het ontwerp op dit punt schaarden, drongen erop aan, dat de Staatssecretaris ten spoedigste, eventueel na nader overleg met de Sociale Verzekeringsraad, over zou gaan tot de uiteindelijk onvermijdelijke wijziging van de Organisatiewet. Voorshands lieten zij in het midden of het onderhavige voorstel de kwalificatie van „lapmiddel” dan wel die van „broddelwerk” verdient.

Artikelen

Artikel I, sub A. De toelichting op dit artikel had bij vele leden de indruk gewekt, dat de Rijksverzekeringsbank in haar huidige vorm geen rechtspersoonlijkheid zou bezitten. Zij wezen erop, dat de rechtspersoonlijkheid van de huidige R.V.B. algemeen wordt aanvaard, getuige b.v. „Vertegenwoordiging en rechtspersoon” van prof. mr. P. Scholten, 2de druk, herzien door prof. mr. M. M. Bregstein), blz. 128.

Artikel I, sub B. Naar de mening van vele leden zou de redactie van artikel 3 aldus moeten luiden, dat de uitvoering van de ouderdomsverzekering, voor zover deze niet bij of krachtens de wet aan anderen is opgedragen, uitsluitend wordt opgedragen aan de Sociale Verzekeringsbank, en dat deze bank voor bepaalde taken gebruik kan maken van de Raden van Arbeid. Het artikel ware daartoe in twee leden te splitsen, waarbij in het tweede lid de taak van de Sociale Verzekeringsbank als opvolgster van de Rijksverzekeringsbank ten aanzien van de andere in dit artikel genoemde verzekeringen zou moeten worden opgenomen.

Vele leden achtten het enigszins vreemd te bepalen, dat de bank belast is met o.m. de uitvoering van de ouderdomsverzekering, geregeld in de — nog niet in werking getreden — Wet op de Algemene Ouderdomsverzekering.

Ware het formeel niet juistere deze bepaling naar de overgangsbepalingen van het ontwerp van Wet op de Algemene Ouderdomsverzekering over te brengen?

Van andere zijde werd hiertegen aangevoerd, dat zulks een omslachtige methode toescheen, waarvan het nut twijfelachtig leek.

Artikel I, sub E. Zeer vele leden vroegen, of de voorzitter van het bestuur van de Sociale Verzekeringsbank stemrecht zal hebben. Gezien de voorgestelde samenstelling van dit bestuur uit drie groepen van vijf leden elk, kwam zulks hun voorshands niet wenselijk voor.

Vele leden had de mededeling in de toelichting betreffende het voorgestelde artikel 10 getroffen, dat verschillen in bezoldiging en arbeidsvoorwaarden tussen het personeel van de Sociale Verzekeringsbank en dat van de Raden van Arbeid zullen worden voorkomen, doordat de bezoldiging, alsmede de rechten en verplichtingen van het personeel der Sociale Verzekeringsbank gelijk zullen worden gesteld aan die, geldende voor het personeel van het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid. Zal deze gelijkstelling tot enige wijziging leiden in de bezoldiging en rechtspositie van het personeel van de huidige Rijksverzekeringsbank en, zo ja, tot welke?

Vele andere leden merkten ten aanzien van het onderscheid tussen uitvoering en toezicht op, dat ingevolge artikel 15 het bestuur der bank verantwoordelijk en rekenplichtig zal zijn aan de Sociale Verzekeringsraad, terwijl artikel 16 deze raad belast met het toezicht op de bank en op de uitvoering door de bank van de in artikel 3 genoemde takken van verzekering.

Waarom belast dan echter, zo vroegen deze leden, artikel 9 de Minister, en niet de raad, met de goedkeuring van het reglement voor 's raads werkzaamheden?

Overigens vroegen deze leden zich af, of de Sociale Verzekeringsraad, gezien de hem thans op te dragen taak, wel geacht kan worden op de juiste wijze te zijn samengesteld.

Zou het geen aanbeveling verdienen in de toekomst ook te denken aan ten minste één vertegenwoordiger van de organisaties van vrije beroepsbeoefenaren, alsmede één vertegenwoordig(st)er van de vrouwenorganisaties?

Verscheidene leden meenden voorshands, dat het wellicht beter ware in het tweede lid van artikel 15 te bepalen, dat de daarbedoelde nadere regelen niet bij algemene maatregel van bestuur, maar door de Sociale Verzekeringsbank en de Sociale Verzekeringsraad kunnen worden gesteld.

Vele andere leden vroegen, of het, nu ingevolge de artikelen 15 en 16 de Sociale Verzekeringsraad met het toezicht op de bank zal worden belast, niet gewenst ware te bepalen, dat de raad ook het toezicht heeft op de beleggingen van de fondsen, welke door de bank worden beheerd.

Sommige leden meenden, dat het niet nodig is, dit in deze wet te regelen. Hier heeft huns inziens de Centrale Beleggingsraad een taak, ten einde de coördinatie in de beleggingen van de sociale verzekeringsfondsen te bevorderen.

Artikelen VI en VII. Blijkens deze artikelen en de toelichting daarbij, aldus vele leden, worden de voorzitter en de leden van het bestuur van de bank niet als ambtenaren in de zin van de Ambtenarenwet 1929 aangemerkt, de directie en het personeel echter wel. Deze leden waren van de juistheid van dit laatste nog niet overtuigd. Zij begrepen, dat voor het huidige personeel de ambtelijke status gehandhaafd zal blijven. Doch dient deze uitzondering op de situatie in onze verdere sociale verzekeringsinstellingen te worden gecontinueerd? Waar het hier geen Overheidsinstelling betreft, kwam dit hun onjuist voor. Intussen zal, indien de ambtelijke status vervalt, aandacht moeten worden besteed aan artikel 72, eerste lid, waar de geheimhoudingsplicht wordt geregeld. Ook voor de niet-ambtenaren zal dan de geheimhoudingsplicht dienen te worden geformuleerd.

Aldus vastgesteld 22 december 1955.

VAN LIENDEN
VAN DIS
DE KORT
STAPELKAMP
HOOIJ
KIKKERT
VAN DE WETERING
ZEGERING HADDERS
VAN DER PLOEG
VAN LEEUWEN
LEMAIRE
REUTER
VAN LIER
ROEMERS
VAN EIJSDEN.